

คำพิพากษาที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกานี้ บรรณาธิการได้รวบรวมจากระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในศาลฎีกา ในวารสารนี้ได้ นำเสนอคำพิพากษาศาลฎีกา 2 เรื่อง ซึ่งบรรณาธิการคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ไม่เฉพาะแต่ผู้ที่ เกี่ยวข้องกับวงการยุติธรรม แต่ยังเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารองค์กรทางการแพทย์และ สาธารณสุขต่างๆ ที่ประสงค์จะใช้กฎหมายเหล่านี้

1. สัญญาที่มีเงื่อนไขและการใช้สิทธิเรียกร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5573/2552

ย่อฎีกา

ตามสัญญาระบุว่า จำเลยที่ 3 ยินดีที่จะให้การช่วยเหลือโจทก์ที่ได้เสียค่าใช้จ่ายในการ ดูแลรักษาสุขภาพและอาการป่วยจากการติดเชื้อเอชไอวีในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประมาณ 5 ปี เป็นเงินจำนวนหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท โดยจำเลยที่ 3 จะนำเรื่องนี้ไปปรึกษาคณะกรรมการ บริหารของจำเลยที่ 1 ก่อนและจะแจ้งผลให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันทำสัญญาดังกล่าว แสดงว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีเงื่อนไขว่าต้องให้จำเลยที่ 3 นำไปปรึกษาคณะกรรมการ บริหารของจำเลยที่ 1 ก่อน ซึ่งยังไม่แน่ว่าคณะกรรมการบริหารของจำเลยที่ 1 จะ เห็นชอบและตกลงทำสัญญาดังกล่าวหรือไม่ ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงยังไม่ระงับไปตามสัญญา สัญญาดังกล่าวจึงมิใช่สัญญาประนีประนอมยอมความตาม ป.พ.พ. มาตรา 850 อันมีผลเป็นการรับสภาพความรับผิดชอบโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/35 การใช้สิทธิ เรียกร้องในค่าเสียหายแต่ละมูลละเมิดของโจทก์จึงต้องใช้ภายใน 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนคือเดือนพฤษภาคม 2539 โจทก์นำคดีมาฟ้องวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 จึงล่วงพ้นเวลา 1 ปี นับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้จ่าย ค่าสินไหมทดแทน ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ จำเลยทั้งห้าให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษา ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์โดยได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ประเด็นวินิจฉัยและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/35 และมาตรา 850

ข้อเท็จจริงและการวินิจฉัย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติโดยคู่ความไม่ได้แย้งฎีกาว่า เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน 2536 โจทก์มีอาการปวดท้อง ท้องอืดและคลื่นไส้ จึงไปพบ นายแพทย์ อ ที่โรงพยาบาล พ เพื่อตรวจรักษา ผลการตรวจพบว่ามีก้อนเนื้ออยู่ในตับซีกซ้าย ซึ่ง ผลจากการตรวจก้อนเนื้อที่ตัดด้วยเครื่องซีทีคอมพิวเตอร์ แพทย์มีความเห็นว่า ก้อนเนื้อดังกล่าว น่าจะเป็นปานในตับ รายละเอียดตามบัตรคนไข้ รายงานการตรวจสุขภาพและรายงานผลการ ตรวจคนไข้ของศาลแพ่ง แพทย์ให้ระดูอาการ 3 เดือน ต่อมาเดือนธันวาคม 2536 นายธน บุตร ของโจทก์พาโจทก์ไปพบจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล ม เพื่อตรวจรักษา จำเลยที่ 3 ตรวจร่างกายโจทก์ประกอบผลการตรวจเลือดและผลการเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ของ โรงพยาบาล พ แล้ว ได้ทำการรักษาโจทก์โดยการผ่าตัดซึ่งต้องให้เลือดระหว่างผ่าตัดโดยใช้เลือด ที่รับบริจาคจากสภากาชาดไทย หลังผ่าตัดโจทก์มีอาการปกติ สำหรับชิ้นเนื้อตับที่ผ่าตัดได้ส่งไป ตรวจพิสูจน์พบว่าไม่ใช่มะเร็ง แต่เกิดจากเส้นเลือดโป่งพองในตับ หลังจากนั้นโจทก์มีสุขภาพไม่ดี จึงไปส่งตรวจร่างกาย เพื่อจะทำประกันชีวิตจึงทราบว่าโจทก์ติดเชื้อเอชไอวี ต่อมาเดือนมกราคม 2539 โจทก์ได้ไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล พ อีกครั้ง และได้รับการยืนยันเมื่อเดือนพฤษภาคม 2539 ว่า โจทก์ติดเชื้อเอชไอวีจริง โจทก์ไปพบจำเลยที่ 3 และขอให้จำเลยที่ 3 รับผิดชอบ จำเลย ที่ 3 ชี้แจงว่า การติดเชื้อเอชไอวีอาจติดได้หลายสาเหตุ จึงไม่แน่ว่าโจทก์จะติดเชื้อจากเลือดที่ โจทก์รับจากสภากาชาดไทยระหว่างผ่าตัดหรือไม่ ต่อมาจำเลยที่ 1 กุมภาพันธ์ 2542 โจทก์ได้ ร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามหนังสือร้องเรียนจนกระทั่งวันที่ 25 มกราคม 2543 โจทก์ จำเลยที่ 3 ผู้แทนสภากาชาดไทยและตัวแทนสภากาชาดไทยได้ร่วมกันทำ ข้อตกลงกันตามสัญญาเอกสารหมายเลข จ.8

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ 1 และที่ 3 ร่วมกันกระทำละเมิดและ ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาจะได้วินิจฉัยในประเด็นว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุ ความหรือไม่ก่อน ในข้อนี้โจทก์และนายธน บุตรชายโจทก์เบิกความว่า หลังผ่าตัดโจทก์มีสุขภาพ ไม่ดี จึงคิดจะทำประกันชีวิต เมื่อมีการตรวจร่างกายจึงทราบว่าโจทก์ติดเชื้อเอชไอวีหรือเอชไอวี ต่อมาเดือนมกราคม 2539 นายธนพาโจทก์ไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล พ จากนั้นประมาณ เดือนพฤษภาคม 2539 โจทก์ได้รับการยืนยันว่าโจทก์ติดเชื้อเอชไอวีหรือเอชไอวี โจทก์จึงเดินทางไป พบจำเลยที่ 3 เพื่อให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์แสดงว่าโจทก์ได้รู้ถึงการละเมิด และรู้ว่าผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2539 ซึ่งสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย อันเกิดแต่มูลละเมิด ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่ง นับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิด

และรัฐผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่โจทก์ จำเลยที่ 1 และที่ 3 นำสืบรับกันว่าเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 โจทก์ จำเลยที่ 3 กับผู้แทนสภาอากาศไทยได้เจรจากันและตกลงทำสัญญาตามเอกสารหมายเลข 8.8 จึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า ข้อความตามสัญญาดังกล่าวเป็นการที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/35 ซึ่งมีอายุความสองปี นับแต่วันที่ได้รับสภาพความรับผิดหรือไม่ โจทก์เบิกความว่าโจทก์ จำเลยที่ 3 กับผู้แทนสภาอากาศไทยได้ร่วมกันทำสัญญาดังกล่าว โดยจำเลยที่ 3 ยอมรับผิดคดีใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์แต่ตามสัญญาเอกสารหมายเลข 8.8 ข้อ 3 ระบุว่า จำเลยที่ 3 ยินดีที่จะให้การช่วยเหลือโจทก์ที่ได้เสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสุขภาพและอาการป่วยจากการติดเชื้อเอชไอวี ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประมาณ 5 ปี เป็นเงินจำนวนหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท โดยจำเลยที่ 3 จะนำเรื่องนี้ไปปรึกษาคณะกรรมการบริหารของจำเลยที่ 1 ก่อน และจะแจ้งผลให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันทำสัญญานับนี้ แสดงว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีเงื่อนไขว่าต้องให้จำเลยที่ 3 นำไปปรึกษาคณะกรรมการบริหารของจำเลยที่ 1 ก่อน ซึ่งยังไม่แน่ว่าคณะกรรมการบริหารของจำเลยที่ 1 จะเห็นชอบและตกลงตามสัญญาเอกสารหมายเลข 8.8 หรือไม่

ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงยังไม่ระงับไปตามสัญญา สัญญาเอกสารหมายเลข 8.8 จึงมิใช่สัญญาประนีประนอมยอมความตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850 อันมีผลเป็นการรับสภาพความรับผิดต่อโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/35

การใช้สิทธิเรียกร้องในค่าเสียหายแต่มูลละเมิดของโจทก์จึงต้องใช้ภายใน 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรัฐผู้จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนคือเดือนพฤษภาคม 2539 โจทก์นำคดีมาฟ้องวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 จึงล่วงพ้นเวลา 1 ปี นับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรัฐผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์อีก ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายกฟ้องนั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

2. ละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ และหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5212/2552

ย่อฎีกา

หนังสือทั้ง 4 เล่มของโจทก์รวมทั้งสองดังกล่าวมีเนื้อหาที่ได้แปลมาจากวรรณกรรมภาษาต่างประเทศของเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ ฯ มาตรา 42 ประกอบ พ.ร.ฎ. เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ ฯ มาตรา 5 ผู้แปลและโจทก์รวมทั้งสอง ผู้รับโอนงานแปลต่างไม่ได้ขออนุญาตในการแปลจากเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศเลย จึงเป็นการตัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแต่อย่างใด การที่โจทก์อ้างว่าขณะแปลยังไม่มี พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ ฯ เพราะหนังสือทั้ง 4 เล่มดังกล่าวได้ตีพิมพ์เผยแพร่ก่อนปี 2537 ทุกเล่มแล้ว ต่อมาหลัง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ประกาศใช้บังคับ โจทก์รวมทั้งสองได้ติดต่อสำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศเพื่อจ่ายค่าลิขสิทธิ์ แต่ไม่ได้รับการติดต่อกลับ จึงยังไม่ได้รับอนุญาตหรือจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้แก่สำนักพิมพ์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ เท่ากับแสดงว่าโจทก์รวมทั้งสองทราบดีอยู่แล้วว่า ผู้แปลหนังสือต่างประเทศที่มีเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นภาษาไทยยังไม่ได้รับอนุญาตหรือจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้เจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ โจทก์รวมทั้งสองผู้รับโอนจึงไม่มีสิทธิในงานแปลดังกล่าวดีกว่าผู้โอนและไม่ใช่ว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมหนังสือทั้ง 4 เล่ม ดังนี้ โจทก์รวมทั้งสองย่อมไม่ใช่ผู้เสียหายและไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย

ประเด็นวินิจฉัยและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) มาตรา 28 มาตรา 195 วรรคสอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 45

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/35 มาตรา 850

ข้อเท็จจริงและการวินิจฉัย

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 4, 6, 8, 15, 17, 27, 31, 69, 70, 75 และ 76 และสั่งให้ของกลางที่ละเมิดลิขสิทธิ์ตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์ กับสั่งจ่ายเงินค่าปรับกึ่งหนึ่งให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า "...ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า บริษัท ร จำกัด โจทก์ร่วมที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีนายแพทย์บรรจบ โจทก์ร่วมที่ 2 เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ร่วมที่ 1 ตามหนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ. 1 โจทก์ร่วมที่ 2 จบการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ปี 2516 เคยไปศึกษาวิชาเวชกรรมฝังเข็ม ที่สถาบันแพทยศาสตร์ ตงจื่อหมิน ตั้งอยู่นครปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เคยไปศึกษาดูงานด้านธรรมชาติบำบัดที่สถาบัน Ana Aslan ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองดอร์ทมุน ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี และที่สถาบัน Aeskulap ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ รวมทั้งได้ศึกษาการแพทย์แผนธรรมชาติ และการแพทย์แผนไทยจากแพทย์หญิง พ เมื่อปี 2526 โจทก์ร่วมที่ 2 เปิดสถานพยาบาล 3 แห่ง คือ คลินิกคลองประปา ลิตารวมแพทย์ และชานเมืองโพลีคลินิกซึ่งใช้ความรู้จากการแพทย์แผนปัจจุบันกับความรู้ด้านธรรมชาติบำบัดรักษาผู้ป่วยคลินิกคลองประปาได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาล และใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล ประมาณต้นปี 2534 นาย ร บรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์เห็นว่าโจทก์ร่วมที่ 2 นำความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติบำบัด และการล้างพิษ มาเผยแพร่ในประเทศไทยเป็นคนแรก จึงให้โจทก์ร่วมที่ 2 เขียนบทความเป็นตอน ๆ ลงในนิตยสารดังกล่าว ตามสำเนาบทความ เอกสารหมาย จ.2 และ จ.ร.1 ต่อมาในปี 2535 โจทก์ร่วมที่ 2 ได้รวบรวมบทความในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มาพิมพ์เป็นเล่มโดยใช้ชื่อหนังสือว่า "ธรรมชาติบำบัด วิธีสุขภาพแนวใหม่" ตามสำเนาหนังสือเรื่อง "ธรรมชาติบำบัด วิธีสุขภาพแนวใหม่" ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "เปื้อนมอเปื้อนยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิธีสุขภาพแนวใหม่" โจทก์ร่วมที่ 1 มอบต้นฉบับหนังสือเรื่อง "Fish Oils Update" ให้นายแพทย์สมไปทำการแปลเป็นหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" ซึ่งนายแพทย์สม โอนลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมดังกล่าวให้แก่โจทก์ร่วมที่ 1 ตามสำเนาสัญญาโอนลิขสิทธิ์ โจทก์ร่วมที่ 2 เป็นบรรณาธิการหนังสือดังกล่าว และได้เขียนบทนำไว้ด้วย นอกจากนี้ โจทก์ร่วมที่ 1 มอบต้นฉบับหนังสือเรื่อง "Nature Cure for Common Diseases" และหนังสือเรื่อง "10 Day Clean-up Plan" ให้แพทย์หญิงณัฐ ภริยาของโจทก์ร่วมที่ 2 ไปทำการแปลเป็นหนังสือเรื่อง "อโรคยา" และเรื่อง "ล้างพิษ" โดยแพทย์หญิงณัฐ ซึ่งได้โอนลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมทั้งสองเรื่องให้แก่โจทก์ร่วมที่

1 ตามสำเนาสัญญาโอนลิขสิทธิ์ หนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" เรื่อง "อโรคยา" เรื่อง "ล้างพิษ" เรื่อง "เปื่อยหอม เปื่อยยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิถีสุขภาพแนวใหม่" เผยแพร่ครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อปี 2534, 2532, 2534 และ 2533 ตามลำดับ ตามหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" เรื่อง "อโรคยา" เรื่อง "ล้างพิษและบัญชีแสดงวันเดือนปีที่เผยแพร่ และสถานที่ที่เผยแพร่" โจทก์ร่วมที่ 2 ได้รับเชิญให้ไปเผยแพร่ความรู้ในเรื่องธรรมชาติบำบัดและการล้างพิษทางสถานีโทรทัศน์ และสถานีวิทยุต่างๆ ตามเทปรายการโทรทัศน์ และโจทก์ร่วมที่ 2 ได้รับเชิญให้ไปบรรยายตามหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันการศึกษา ตามหนังสือเชิญจำเลยเคยเป็นอาจารย์สอนวิชาศัลยกรรมพลาสติกในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี แต่จำเลยไม่เคยมีชื่อเสียงในด้านธรรมชาติบำบัดและการล้างพิษ เมื่อประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน 2543 ถึงต้นเดือนธันวาคม 2543 โจทก์ร่วมที่ 2 พบว่ามีหนังสือของจำเลยชื่อ "อาหารรักษาโรค" "อาหารต้านโรคเสื่อม" "วิถีดูแลตนเองแบบธรรมชาติ" "การล้างพิษโดยวิธีธรรมชาติ" และ "พลังแห่งการรักษาของธรรมชาติ" วางจำหน่ายที่ร้านขายหนังสือ โจทก์ร่วมที่ 2 ได้ซื้อหนังสือดังกล่าว ตามหนังสือเรื่อง "อาหารรักษาโรค" "อาหารต้านโรคเสื่อม" "วิถีดูแลตนเองแบบธรรมชาติ" "การล้างพิษโดยวิธีธรรมชาติ" และ "พลังแห่งการรักษาของธรรมชาติ" ตามลำดับ และใบเสร็จรับเงิน กับสำเนาใบส่งของ โจทก์ร่วมที่ 2 นำข้อความในหนังสือทั้ง 5 เล่ม ดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลาน้ำมันลดไขมัน" เรื่อง "อโรคยา" เรื่อง "ล้างพิษ" เรื่อง "เปื่อยหอม เปื่อยยา หันหาธรรมชาติบำบัดวิถีสุขภาพแนวใหม่" ของโจทก์ร่วมทั้งสองแล้ว แบบประโยคต่อประโยค บรรทัดต่อบรรทัด คำต่อคำ และเปรียบเทียบคำว่า "ที่ ซึ่ง อัน" ปรากฏว่าเหมือนกัน ตามตารางการคัดลอกงานวรรณกรรม ทำให้โจทก์ร่วมที่ 1 เชื่อว่าจำเลยลอกเลียนงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง โจทก์ร่วมที่ 2 มอบให้นาย ส ทนายความของบริษัทที่ปรึกษากฎหมายอินเตอร์เนท จำกัด มีหนังสือถึงจำเลยให้มาเจรจากับโจทก์ร่วมทั้งสอง ในเรื่องละเมิดลิขสิทธิ์ ตามหนังสือของบริษัทที่ปรึกษากฎหมายอินเตอร์เนท จำกัด ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2543 และมีหนังสือไปยังผู้จัดการของสำนักพิมพ์รักสุขภาพ และสำนักพิมพ์ดอกหญ้า ตามหนังสือของบริษัทที่ปรึกษากฎหมายอินเตอร์เนท จำกัด ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2543 ต่อมาจำเลยไปพบโจทก์ร่วมที่ 2 ที่คลินิกคลองประปา โดยจำเลยขอโทษโจทก์ร่วมที่ 1 และขอร้องให้โจทก์ร่วมที่ 2 ไม่เอาเรื่องจำเลย และจำเลยยอมรับว่า ไม่เคยรู้เรื่องธรรมชาติบำบัด และการล้างพิษ แต่ให้บุคคลอื่นคัดลอกบทประพันธ์ซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง จำเลยขอชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ร่วมทั้งสอง โดยโจทก์ร่วมที่ 2 เรียกค่าเสียหาย จำนวน 5,000,000 บาท โดยค่านึงถึงยอดจำหน่ายหนังสือของจำเลย ในการพิมพ์ครั้งที่ 4 ซึ่งมียอดจำหน่ายถึง 993,384 บาท ตามสำเนายอดชำระเงินของบริษัททอมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์ จำกัด จำเลยเจรจาต่อรองโดยขอชำระเป็น

หลักทรัพย์ ต่อมาจำเลยให้ทนายความส่งบันทึกข้อตกลงมาให้โจทก์ร่วมที่ 2 พร้อมแนบโฉนดที่ดินมาด้วย ตามสำเนาบันทึกข้อตกลง โจทก์ร่วมที่ 2 ตรวจสอบโฉนดที่ดินแล้ว ปรากฏว่าเป็นที่ดินที่ติดจำนอง โจทก์ร่วมที่ 2 จึงไม่ยอมรับ จากนั้น จำเลยมิได้ติดต่อกับโจทก์ร่วมที่ 2 อีก เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2543 โจทก์ร่วมที่ 2 ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ตามหนังสือร้องทุกข์ โจทก์ร่วมที่ 2 ส่งมอบหนังสือ เอกสารหมาย จ.17 ถึง จ.21 ให้แก่พนักงานสอบสวน ตามบัญชีของกลางคดีอาญา ระหว่างที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวน โจทก์ร่วมที่ 2 พบหนังสือของจำเลย เรื่อง "ธรรมชาติบำบัด 1" และ "ธรรมชาติบำบัด 2" วางจำหน่าย ตามสำเนาหนังสือ เรื่อง "ธรรมชาติบำบัด 1" และ "ธรรมชาติบำบัด 2" เนื้อหาของหนังสือทั้งสองเล่มลอกเลียนมาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า โจทก์ร่วมที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีโจทก์ร่วมที่ 2 เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ร่วมที่ 1 ในปี 2535 โจทก์ร่วมที่ 2 ได้รวบรวมบทความต่าง ๆ ที่เคยเขียนเกี่ยวกับธรรมชาติบำบัดในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มาพิมพ์รวมเป็นเล่ม ชื่อหนังสือว่า "ธรรมชาติบำบัด วิธีสุขภาพแนวใหม่" ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "เปื้อนหอม เปื้อนยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิธีสุขภาพแนวใหม่" นายแพทย์สม ได้โอนงานวรรณกรรมหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" ซึ่งแปลมาจากหนังสือเรื่อง "Fish Oils Update" ของ Richard A. Passwater" ให้แก่โจทก์ร่วมที่ 1 ตามสำเนาสัญญาโอนลิขสิทธิ์ และแพทย์หญิงณัฐ ได้โอนงานวรรณกรรมหนังสือเรื่อง "อโรคยา" ซึ่งแปลมาจากหนังสือเรื่อง "Nature Cure for Common Diseases" ของ "VithaldasModi" และงานวรรณกรรมหนังสือเรื่อง "ล้างพิษ" ซึ่งแปลมาจากหนังสือเรื่อง "10 Day Clean - up Plan" ของ Leslie Kenton's" ให้แก่โจทก์ร่วมที่ 1 ทั้งสองเรื่อง ตามสำเนาสัญญาโอนลิขสิทธิ์ ส่วนจำเลยเป็นผู้แต่งหนังสือรวม 7 เรื่อง คือ "อาหารรักษาโรค" เรื่อง "อาหารต้านโรคเสื่อม" เรื่อง "วิถีดูแลตนเองแบบธรรมชาติ" เรื่อง "การล้างพิษโดยวิธีธรรมชาติ" เรื่อง "พลังแห่งการรักษาของธรรมชาติ" เรื่อง "ธรรมชาติบำบัด 1" และเรื่อง "ธรรมชาติบำบัด 2" ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน 2543 โจทก์ร่วมที่ 2 พบว่าหนังสือเรื่อง "อาหารรักษาโรค" เรื่อง "อาหารต้านโรคเสื่อม" เรื่อง "วิถีดูแลตนเองแบบธรรมชาติ" เรื่อง "การล้างพิษโดยวิธีธรรมชาติ" และเรื่อง "พลังแห่งการรักษาของธรรมชาติ" รวม 5 เรื่องของจำเลยซึ่งวางจำหน่ายตามท้องตลาดได้ละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ร่วมทั้งสอง โดยทำซ้ำ ลอกเลียนหรือดัดแปลงงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง โจทก์ร่วมทั้งสองจึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนคดีเศรษฐกิจให้ดำเนินคดีกับจำเลยและพวกในข้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นเพื่อการค้าด้วยการทำซ้ำ ดัดแปลง ขาย เสนอขาย และมีไว้เพื่อขายซึ่งงานวรรณกรรม ตาม

หนังสือร้องทุกข์ และสำเนารายงานประจำวัน หนังสือเรื่อง "Fish Oil Update" โฆษณาครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2530 หนังสือเรื่อง "Nature Cure for Common Diseases" โฆษณาครั้งแรกที่ประเทศอินเดีย เมื่อปี 2523 และหนังสือเรื่อง "10 Day Clean-up Plan" โฆษณาครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษเมื่อปี 2529 ประเทศดังกล่าวข้างต้นเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศกรุงเบอร์ลินว่าด้วยความคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม หนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" แปลและโฆษณาครั้งแรกเมื่อปี 2533 หนังสือเรื่อง "อโรคยา" แปลและโฆษณาครั้งแรกเมื่อปี 2532 ส่วนหนังสือเรื่อง "ล้างพิษ" แปลและโฆษณาครั้งแรกเมื่อปี 2534

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมทั้งสองและจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิดตั้งฟ้องโจทก์หรือไม่ ก่อนอื่นเห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์ร่วมทั้งสองเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมหนังสือทั้ง 4 เล่ม คือ หนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" เรื่อง "อโรคยา" เรื่อง "ล้างพิษ" และเรื่อง "เปื้อนหมอ เปื้อนยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิถีสุขภาพแนวใหม่" หรือไม่ เห็นว่า นายแพทย์สม ผู้แปลหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" และแพทย์หญิงณัฐผู้แปลหนังสือเรื่อง "อโรคยา" และเรื่อง "ล้างพิษ" ต่างก็โอนงานแปลทั้ง 3 เล่ม ดังกล่าวให้โจทก์ร่วมที่ 1 ส่วนหนังสือเรื่อง "เปื้อนหมอ เปื้อนยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิถีสุขภาพแนวใหม่" ซึ่งโจทก์ร่วมที่ 2 อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวโดยเป็นผู้สร้างสรรค์คิดค้นรวบรวมขึ้นมาเอง แต่โจทก์ร่วมที่ 2 กลับเบิกความตอบนายจำเลยถามค้านยอมรับว่า ได้นำข้อความในเนื้อหาสาระสำคัญของหนังสือเรื่อง "อโรคยา" และเรื่อง "ล้างพิษ" ทั้งได้นำความรู้จากหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" ของโจทก์ร่วมที่ 1 ทั้ง 3 เล่ม มาลงในหนังสือเรื่อง "เปื้อนหมอ เปื้อนยา หันหาธรรมชาติบำบัด วิถีสุขภาพแนวใหม่" เพื่อถ่ายทอดให้ประชาชนทราบด้วย ในฐานะที่โจทก์ร่วมที่ 2 เป็นบรรณาธิการหนังสือของโจทก์ร่วมที่ 1 จึงนำมาลงในหนังสือของโจทก์ร่วมที่ 2 หนังสือทั้ง 4 เล่มของโจทก์ร่วมทั้งสองดังกล่าวมีเนื้อหาที่ได้แปลมาจากวรรณกรรมภาษาต่างประเทศของเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 42 ประกอบพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ พ.ศ. 2526 มาตรา 5 ผู้แปลและโจทก์ร่วมทั้งสองผู้รับโอนงานแปลต่างไม่ได้ขออนุญาตในการแปลจากเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศเลย จึงเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแต่อย่างใด

การที่โจทก์อ้างว่าขณะแปลยังไม่มีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพราะหนังสือทั้ง 4 เล่ม ดังกล่าวได้ตีพิมพ์เผยแพร่ก่อนปี 2537 ทุกเล่ม โดยหนังสือเรื่อง "น้ำมันปลา น้ำมันลดไขมัน" เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี 2534 หนังสือเรื่อง "อโรคยา" เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี 2532 หนังสือ

เรื่อง "ล้างพิษ" เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี 2534 และหนังสือเรื่อง "เปื้อนหอม เปื้อนยา หันหาธรรมชาติ บำบัด วิถีสุขภาพแนวใหม่" เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี 2533 จนเมื่อปี 2537 หลังพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ประกาศใช้บังคับ โจทก์ทั้งสองได้ติดต่อสำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศเพื่อจ่ายค่าลิขสิทธิ์ แต่ไม่ได้รับการติดต่อกลับ จึงยังไม่ได้รับอนุญาต หรือจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้แก่สำนักพิมพ์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ เท่ากับ แสดงว่าโจทก์ทั้งสองทราบที่อยู่แล้วว่า ผู้แปลหนังสือต่างประเทศที่มีเจ้าของลิขสิทธิ์เป็น ภาษาไทยยังไม่ได้รับอนุญาตหรือจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้เจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม ภาษาต่างประเทศ

โจทก์ทั้งสองผู้รับโอนจึงไม่มีสิทธิในงานแปลดังกล่าวดีกว่าผู้โอนและไม่ใช่เจ้าของ ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมหนังสือทั้ง 4 เล่ม ดังนี้โจทก์ทั้งสองยอมไม่ใช่ผู้เสียหายและไม่มี อำนาจฟ้องจำเลย ซึ่งอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มี ฝ่ายใดกล่าวอ้าง ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศก็มีอำนาจ หยิบยกขึ้นพิจารณาพิพากษาได้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 45 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ที่ศาล ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษามานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สิน ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศไม่เห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองฟังไม่ขึ้น ส่วนอุทธรณ์ของจำเลยฟังขึ้น พิพากษากลับให้ยกฟ้อง

* **หมายเหตุ** หลักการพิจารณาว่างานวรรณกรรมนั้น ๆ จะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ต้องดูว่า งานที่นำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในงานวรรณกรรมนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่ โดยหากงานที่ นำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่า งานที่นำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง นั้นอยู่ใต้อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่ และหากงานที่นำเข้ามาดังกล่าวมีลิขสิทธิ์และยังอยู่ใน อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่า การนำงานนั้นมาใช้ เข้าช้อยกเว้นในการละเมิด ลิขสิทธิ์หรือไม่ สำหรับช้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์มีกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ฯ มาตรา 32 ถึงมาตรา 43 โดยมีหลักการสำคัญคือ การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมใดสิ่งทีไป ละเมิดต้องเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ ดังนั้น หากงานใดไม่มีลิขสิทธิ์แล้วนำมาใส่ไว้ในงานวรรณกรรม นั้น ๆ การกระทำดังกล่าวย่อมไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

งานอันไม่มีลิขสิทธิ์ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใส่ไว้ในงานวรรณกรรมของตนเองได้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ได้แก่ สิ่งที่ไม่เป็นลิขสิทธิ์โดยสภาพ เช่น งานเขียนที่ไม่มีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์อันใช้ความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ หรือสิ่งที่หมดอายุการคุ้มครองแล้ว โดยกฎหมายกำหนดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมไว้ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ดังนั้น เมื่อหมดอายุคุ้มครองแล้ว งานเขียนนั้นจะกลายเป็นสมบัติของสาธารณะบุคคลใด ๆ ก็สามารถนำงานนั้นไปใช้ได้ หรือสิ่งที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้สละสิทธิ์แล้วผู้ใดจะนำไปตีพิมพ์ เผยแพร่ ก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

ในปัจจุบัน ศาลฎีกาตีความให้ต้องถือตามเงื่อนไขสำคัญอีก 2 ประการ ที่แม้จะเข้าข้อยกเว้นแล้วก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ ฯ มาตรา 32 ได้แก่ 1) การใช้งานลิขสิทธิ์นั้น ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ 2) การใช้งานลิขสิทธิ์นั้น ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

คดีนี้ ผู้แปลได้แปลและเรียบเรียงเป็นหนังสือและบทความ โดยมีการแปลโดยการคัดลอกงานของบุคคลอื่นที่มีลิขสิทธิ์ในภาษาต่างประเทศมาเป็นงานของตนเองหรือนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นในภาษาต่างประเทศมาใส่ไว้ในงานของตนเองในปริมาณที่มากจนเกินสมควร แม้จะมีการอ้างอิงหรือไม่ก็ตาม ก็ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว หรือหากผู้แปลประสงค์จะแปลหรือเขียนหนังสือเกี่ยวกับบทความของผู้อื่นมาเป็นกรณีศึกษาและวิเคราะห์ ผู้แปลก็ต้องดำเนินการขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน ซึ่งการแปลหนังสือนั้น ไม่ว่าจะแปลจากภาษาใดไปภาษาใดก็ตาม ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนหนังสือ นั้น ๆ ก่อนเสมอ ดังนั้น เมื่อผู้แปลและโจทก์รวมทั้งสองผู้รับโอนงานแปลต่างไม่ได้ขออนุญาตในการแปลจากเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมภาษาต่างประเทศเลย ถือได้ว่า เป็นการดัดแปลงใช้งานอันมีลิขสิทธิ์โดยขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และกระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรแล้ว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแต่อย่างใด